

Nepoškvrená Panna Mária – spolupracovníčka svätosti

Ludské dejiny sú bohaté na rozličné prejavy Božej lásky. Boh ostal otvorený pre potreby človeka napriek tomu, že prvotným hriechom bol narušený vzťah medzi stvorením a Stvoriteľom. Človek obdarovaný večnou Láskou v daroch svojho pozemského života nedokázal dlho vytrvať vo vernosti. Na rozdiel od človeka Boh nedokáže byť neverný. Neodvolá dar, ktorý daroval ľudskému pokoleniu. Láska je vynaliezavá a dejiny spásy sú toho svedectvom. Okolnosti a spôsoby, ktoré sprevádzajú prvých ľudí k pádu, sú dobre známe. Naša pozornosť sa preto sústreďuje na prísľub, ktorý sa má naplniť v prítomnosti novej ženy - novej Evy. S ňou sa spája prísľub vykúpenia z otroctva hriechu a v nej má pôvod víťazstvo moci dobra a lásky nad zlobou hriechu, ktorého pôvodcom je diabol. Príchod Mesiáša, narodeného zo ženy - novej Evy, Márie, je naplnením proroctva: "Preto vám sám Pán dá znamenie: Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel! Mlieko a med bude jesť, až bude vedieť opovrhnuť zlým a voliť si dobré" (Iz 7,14-15). Svätý Ján apoštol pripomína spôsob a naplnenie lásky Stvoriteľa voči svojmu stvoreniu: „Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal svojho jednorodeného Syna na svet, aby sme skrze neho mali život. Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy“ (1 Jn 4, 9-10).

Láska je vyjadrením, naplnením aj realizáciou Božieho milosrdenstva, ako zvoláva starozákonný autor: „Lebo až po nebesia siaha tvoje milosrdenstvo a tvoja vernosť až po oblaky“ (Ž 57,11; 108,5). Veriaci človek si je vedomý tejto pravdy. Preto kresťan sa svojou vierou primárne orientuje na spásonosné dielo Ježiša Krista – Vykupiteľa. Je vhodné pripomenúť si povzbudenie Listu Hebrejom: „Preto aj my, obklopení takým oblakom svedkov, zhodme všetku príťaž a hriech, ktorý nás opantáva, a vytrvalo bežme v závode, ktorý máme pred sebou, z s očami upretými na Ježiša, pôvodcu a zaväziteľa viery“ (Hebr 12, 1-2), aby dielo vykupujúcej lásky prinášalo stále ovocie vo vytrvaní spoločenstva s Ježišom, ktorý všetkých ľudí chce priviesť k Otcovi. Kristus sa stal človekom, prijal ľudskú prirodzenosť, aby sa nám stal podobným – okrem hriechu.

Do ľudských dejín vstupuje Kristus ako jeden z nás: v Betleheme sa narodil z Márie panny. Už od chvíle zvestovania sa Panna Mária stáva neoddeliteľnou súčasťou ľudských dejín a má svoje miesto v dejinách spásy. Máriina prítomnosť sa dostáva do úzkeho vzťahu k Ježišovi a jej poslanie a povolanie nadobúda charakter uskutočňovaného Božieho vyvolenia. Stáva sa tak neoddeliteľnou súčasťou Božieho zámeru spásy pre celé ľudstvo, keď sa stáva matkou Spasiteľa. Cirkev už od počiatku pozerala na Máriu cez Ježiša, tak ako pozerala na Ježiša cez Máriu. Mária bola pre Cirkev vtedy a vždy jedinečným svedkom Ježišovho detstva a jeho skrytého života v Nazarete, keď zachovávala všetky slová vo svojom srdci a premýšľala o nich (porov. Lk 2,19).

Antropologickú rovinu vzťahu Božieho Syna a jeho Matky predstavuje predstaviteľ poľskej teologickej školy Wincent Granat, ktorý v pokoncilovej

dogmatike vyzdvihuje koreláciu božstva a človečenstva, ktoré nachádza svoje uskutočnenie v materstve Božej Matky.

„Najdôležitejšie stretnutie človečenstva s božstvom sa uskutočnilo v Ježišovi Kristovi. Syn všemohúceho Boha, ktorý sa stal človekom z Márie Panny, vystupuje ako jediný Prostredník medzi všetkými ľuďmi a Bohom.“¹ Mária sa stáva spolupracovníčkou na diele spásy, ku ktorej sme všetci povolaní.

Ona ako prvá, ktorá bola poslušná Slovu a otvorená pre pôsobenie Ducha Svätého, stáva sa jedinečným príkladom plnenia Božej vôle. Všetci sme povolaní, ale Panne Márii pre výnimočnosť jej povolania a poslania patrí prvé miesto.

Poľský teológ Granat hovorí: „Uprostred povolaných sa na prvom mieste nachádza Preblahoslavená Panna Mária, ktorá z večného Božieho rozhodnutia bola vybraná za Matku Božieho Syna, keď jej Syn je taktiež jednorodeným Božím Synom. Medzi spolupracovníkmi v diele vykúpenia Mária zaujíma prvé miesto a je najbližšou Vykupiteľovi a dokonca Boh, akoby s jej súhlasom realizoval dielo vykúpenia.“² Výsada stať sa Matkou Spasiteľa celého ľudstva, stáva sa základom všetkých privilégií, o ktorých Cirkev vo vzťahu k Panne Márii hovorí. Panna Mária vystupuje ako sprostredkovateľka pri konkrétnej realizácii Božích zámerov.

Druhý vatikánsky koncil v konštitúcii *Lumen gentium* poukazuje na aktívnu spoluprácu pri vykúpení. Formulácia je natoľko jasná, že je zrejmé akým spôsobom a v akej miere je potrebné túto spoluprácu chápať a teologicky interpretovať. Spolupráca pri vykúpení nie je vyjadrením jej účasti na vykupovaní spôsobom identickým s Ježišovou obetou, ale svojím otvoreným postojom pre prijatie božieho poslania: „Preblahoslavená Panna, [...], predurčená za Božiu Matku, bola riadením Božej prozreteľnosti na tejto zemi požehnanou matkou božského Vykupiteľa.[...] Tým, že počala, porodila a živila Krista, v chráme ho predstavila Otcovi a trpela so svojím Synom, keď umieral na kríži, poslušnosťou, vierou, nádejou a vrúcnou láskou celkom mimoriadnym spôsobom spolupracovala na Spasiteľovom diele obnovy nadprirodzeného života duší. Preto je našou Matkou v poriadku milosti.“³

Vzťah matky Márie a syna Ježiša sa konkretizuje v udalostiach, ktoré sú súčasťou spásy a dotýkajú sa každého človeka. Mária je duchovnou matkou ľudského pokolenia, ako Eva bola matkou telesnou. Eva porodila synov, od ktorých celé ľudské pokolenie prijalo život telesným plodením. Mária porodila Syna, od ktorého duchovným plodením z vody a z Ducha Svätého dostávajú ľudia duchovný život. Pápež Benedikt XVI. počas svojej apoštolskej cesty 13. – 15. 9. 2008 pri slávení 150. výročia zjavení v Lurdoch v závere ružencovej procesie povedal: „Mária nás učí sa modliť, ako urobiť z našej modlitby akt lásky k Bohu a zároveň akt milosrdnej bratskej lásky. Prostredníctvom modlitby s Máriou naše srdce prijíma tých, ktorí trpia.“

---

¹ GRANAT, W., *Ku człowiekowi i Bogu w Chrystusie*, T:1, TN KUL, Lublin 1972, s. 467.

² GRANAT, W., *DK - synteza*, Lublin 1967, s.311. Porov. *DK – synteza*, Lublin 1964, s.265.

³ DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL, *vieroučná konštitúcia Lumen gentium*, 61.

Panna Mária predstavuje celým svojím životom cestu poslušnosti a otvorenosti pre naplnenie poslania, ako aj svedectvo osobnej oddanosti sa Bohu vo všetkých okolnostiach pozemského putovania. V konštitúcii *Lumen gentium* o Matke nášho Pána nachádza svedectvo: „Celým srdcom a nehatená žiadnym hriechom prijala spasiteľnú Božiu vôľu a ako Pánova služobnica celkom sa zasvätila osobe a dielu svojho Syna. Pod jeho vedením a spolu s ním sa z milosti všemohúceho Boha dala do služieb tajomstva vykúpenia. Preto svätí otcovia právom usudzujú, že Mária nebola iba pasívnym nástrojom v Božích rukách, ale že slobodnou vierou a poslušnosťou spolupracovala na ľudskej spásy.“⁴ Svätý Irenej hovorí, „že poslušnosťou sa stala príčinou spásy pre seba i pre celé ľudstvo.“⁵

Boh vo svojej prozreteľnosti vyvolil Máriu za matku svojho Syna a obdaril ju jedinečným privilegiom, ktoré v teologickom jazyku poznáme ako plnosť milosti. Svätý Lukáš evanjelista podáva správu, čo sa odohráva pri zvestovaní Panny Márii: Anjel prišiel k nej a povedal: „Zdravas’, milosti plná, Pán s tebou.“ Ona sa nad jeho slovami zarazila a rozmýšľala, čo znamená takýto pozdrav. Anjel jej povedal: „Neboj sa, Mária, našla si milosť u Boha (Lk 1,28-30).

Náuka o bezhriešnosti predstavuje stav bez akéhokoľvek hriechu; nielen ťažkého ale aj ľahkého. V kontexte Máriinej svätosti sa táto téma objavuje už začiatkom tretieho storočia u Hypolita, od Tridentského koncilu (1545-1563) sa dáva dôraz aj na skutočnosť, že Mária je aj bez ľahkého hriechu. Otvára sa otázka svätosti Panny Márie tak v zmysle objektívnom, ako aj subjektívnom. Ak na jednej strane sa zdôrazní privilegium, teda Boží dar lásky interpretovaný ako plnosť milosti, na strane druhej je potrebné poukázať aj na výnimočnú spoluprácu Panny Márie s takto prijatou milosťou ktorá ju uschopňuje, aby sa nedopustila ani ľahkého hriechu.

Mariánskym sviatkom Nepoškvrneného počatia Panny Márie slávi Katolícka cirkev božskú spásu, na ktorej máme účasť z podstatného, no na prvý pohľad predsa však nie zrozumiteľného hľadiska. Formulácia používaná na vyjadrenie stavu bezhriešnosti a objektívnej svätosti v korelácii s Pannou Máriou „počatá bez poškrvny“ alebo tiež zaužívaným slovným spojením „bez poškrvny dedičného hriechu počatá“, vyjadruje skutočnosť, že človek v ktorom sa zjavil Boží Syn, prijal do seba tento dar s bezhraničnou otvorenosťou. Tým človekom je Božia Matka, preblahoslavená Panna Mária. Neobmedzený súhlas vyjadruje pravdu, že človek takto obdarovaný Bohom si nekladie žiadne podmienky vo svojej komunikácii s Ním, nekoná podľa okolností, ktoré sú mu vhod alebo nevhod, ale bez akýchkoľvek výhrad je pripravený naplniť Boží plán. Takáto komunikácia predstavuje dokonalosť súhlasu pre finálne realizovanie zámerov, ktoré stanovuje nie človek, ale výlučne Boh. Je potrebné zdôrazniť, že cesta spásy nie je dominantným rozhodovaním sa človeka pre svoje dobro – aj keď večné – ale je to rozhodnutie Boha priviesť všetkých ľudí opäť do plnosti večného dobra.

⁴ DRUHÝ Vatikánsky koncil, vieroučná konštitúcia *Lumen gentium*, 56.

⁵ SV. IRENEJ, *Adv.Haer.* III, 22,4: PG 7,959A; Harvey, 2, 123.

Takáto interpretácia otvoreného súhlasy Panny Márie s Božím zámerom predstavuje zásadné smerovanie k eschatologickému zavŕšeniu, na ktorom má účasť Panna Mária ako prvá vykúpená a následne každý človek, ktorý naplní svoju životnú misiu a zavŕši ju v Božom kráľovstve. Panna Mária nielen plní vôľu nebeského Otca prijatím daru božieho materstva, ale účinným spôsobom realizuje Božie povolanie, ktorým sama smeruje k plnosti Božej lásky a rovnakým spôsobom sa stáva vzorom pre životné smerovanie iných.

Je známe, že prejavy úcty k Najsvätejšej Matke nášho Pána pretrvávali celé storočia vo viere ľudu a teológovia sa usilovali nájsť primerané zdôvodnenie takejto úcty. Vo veľkej miere týmto snahám napomáhali aj pápeži. Chceme poukázať na iniciatívu pápežov, ktorí sa angažovali v snahe predstaviť pravdu „milostiplnej“ ako dogmu Cirkvi. Pápež Pius IX. sa obrátil s prosbou na všetkých biskupov Katolíckej cirkvi a v encyklike *Ubi primum* – „*Kedy prvý*“ (2.2.1849) adresoval im žiadosť, aby vyjadrili svoje názory na možné vyhlásenie dogmy Nepoškvrneného počatia Panny Márie. V tej istej encyklike Pius IX. zdôraznil a vyzdvihol poslanie Panny Márie v dejinách spásy ako sprostredkovateľky vykúpenia. Zo 603 opýtaných biskupov v prospech vyhlásenia predmetnej dogmy sa pozitívne vyjadrilo 546 biskupov. Aj na základe tejto pozitívnej odozvy pápež Pius IX. vydal v roku 1854 bullu *Ineffabilis Deus* – „*Nevýslovný Boh*“, v ktorej formuloval dogmu o Nepoškvrnenom počatí Panny Márie. Pápež Pius IX. v bulle *Ineffabilis Deus* 8.decembra 1854 definoval ako Bohom zjavené učenie, ktoré majú všetci veriaci pevne a stále veriť: „Preblahoslavená Panna Mária bola v prvom okamihu svojho počatia ochránená od každej škvrny dedičného hriechu: jedinečnou milosťou a výsadou všemohúceho Boha vzhľadom na zásluhy Ježiša Krista, Vykupiteľa ľudského pokolenia.“⁶ Jedinečná milosť vzťahujúca sa na výsadu Nepoškvrneného počatia Panny Márie poukazuje na pozitívnu vieroučnú formuláciu, že Nepoškvrnená Panna bola nielen uchránená od prvotného hriechu, ale predovšetkým, že bola obdarovaná Ježišovým prostredníctvom ako prvé nové stvorenie výnimočnou milosťou.

Aktivita pápeža Pia IX. nenechala pasívne iba prijímať túto pravdu, ale aj ďalší pápeži sa snažili ešte rozpracovať túto mariologickú pravdu. Pápež Pius X. sa tejto téme venoval v encyklike *Ad diem illum* a pápež Pius XII. v encyklike *Fulgens corona*, ktorá bola publikovaná k stému výročiu vyhlásenia dogmy Nepoškvrneného počatia Panny Márie. Pápež Pius XII. zdôvodňuje opodstatnenosť vyhlásenia predmetnej mariánskej pravdy: "Keby najsvätejšia Panna Mária bola v určitej chvíli zbavená božej milosti, pretože by bola bývala poznačená pri svojom počatí škvrnou dedičného hriechu, potom by už medzi ňou a hadom nebolo to večné nepriateľstvo, aspoň v tejto dobe, hoci akokoľvek krátke, o ktorom sa hovorí v prvotnej tradícii až po slávnostné vyhlásenie

---

⁶ Definimus doctrinam, quae tenet, beatissimam Virginem Mariam in primo instanti suae conceptionis fuisse singulari omnipotentis Dei gratia et privilegio, intuitu meritorum Christi Jesu Salvatoris humani generis originalis culpae lae praeservatam immunem, esse a Deo revelatam atque idcirco ab omnibus fidelibus firmiter constanterque credendam,“ DH, 2803, porov. PIUS XII., *encyklika Fulgens corona*, r.1953, v DH,3908 n. In: KRUPA, J., *Matka nášho Pána*, Oto Németh, Bratislava 2001, s.61.

Nepoškvrneného Počatia, ale skôr isté zotročenie."⁷ Pápež v druhej časti encykliky zdôrazňuje význam stého výročia vyhlásenia dogmy Nepoškvrneného počatia, ktorý nespočíva iba v oživení katolíckej viery a rozvoji mariánskeho kultu v srdciach veriacich, ale vyjadruje túžbu, aby sa toto výročie stalo impulzom pre dôstojné a horlivé usporiadanie osobných kresťanských postojov podľa vzoru Nepoškvrnenej Panny Márie. Z formulácií, ktoré nachádzame v predmetnej encyklike pápeža Pia XII. je evidentná jeho túžba predstaviť mariánsky kult nie ako cieľ kresťanského života, ale ako prostriedok pre dosiahnutie cieľa, ktorý je zavŕšením života v Bohu – v poslušnosti Božej vôli tak, ako to uskutočňovala Božia Matka.

Pravda vyjadrujúca stav bez hriechu Panny Márie má svoje východisko v samotnom Božom zámere vyjadrenom vyvolenie panny za matku svojho Syna. Práve preto, že hovoríme o počatí Panny Márie, je nevyhnutné teologicky jasným spôsobom deklarovat', že stav milosti sa spája s pasívnym počatím Panny Márie, aby nedochádzalo k nesprávnej interpretácii, ktorá – žiaľ, sa objavuje aj v súčasnej dobe, že počatie bez hriechu, teda stav bezhriešnosti Panny Márie je spájaný s telesným počatím rodičov sv. Joachima a Anny, z ktorého vzhádza dieťa Mária. V tomto prípade by sme museli hovoriť o aktívnom počatí, čo však nie je relevantné k našej téme stavu milosti, v ktorom sa nachádza Panna Mária. Na tomto mieste je vhodné pripomenúť objasnenie ako pasívne počatie formuluje profesor Krupa: „Prvý okamih počatia je ten okamih, v ktorom bola Bohom stvorená duša a vliata do telesnej matérie, pripravenej rodičmi.“⁸

Oslobodenie od dedičného hriechu bolo pre Máriu nezaslúženým darom práve tak, ako každá teologicky definovaná milosť je darom bez akýchkoľvek ľudských zásluh. Človek prichádza na svet v stave dedičného hriechu. Jedinečným spôsobom od tohto hriechu bola uchránená a oslobodená matka nášho Pána. Je to jedinečné privilegium, ktorého účinnou príčinou je všemohúci Boh. V tomto kontexte chceme zdôrazniť, že privilegium nie je udelené vzhľadom na samotnú osobu Panny Márie, ale je potrebné ho vnímať v kontexte služby, na ktorú je Mária vyvolená a pripravovaná. Stať sa matkou Mesiáša nie je naplnenie osobnej ambície; je to misia v prospech celého ľudstva. Preto hovoríme o zásluhnej príčine nepoškvrneného počatia Panny Márie, ktorou je vykupiteľská zásluha Ježiša Krista. Ovocie Kristovej vykupiteľskej obety je privlastnené duši Panny Márie skôr, ako sa tak stane v samotnom poriadku dejín spásy. Mária je prvou vykúpenou a ovocie tohto daru Božej lásky vyjadrenej plnosťou milosti sa dotýka nielen Márie, ale máme na ňom účasť všetci tým, že Ježiš Kristus priniesol jedinu a dokonalú obeť zmierenia za celé ľudstvo. Nepoškvrnené počatie Panny Márie je potrebné interpretovať výslovne v korelácii vzťahu Mária a Ježiš, pričom výslovným spôsobom je potrebné poukázať na podstatné tvrdenie mariánskej dogmy ktorá zdôrazňuje, že Mária bola uchránená od poškvرنy dedičného hriechu pre budúce zásluhy Ježiša Krista. Božie materstvo ako účelová príčina počatia bez

⁷ Porov.: AAS 45/ 1953/579)

⁸ KRUPA, J., *Matka nášho Pána*, Oto Németh, Bratislava 12001, s.61.

hriechu vyjadruje pravdu vyvolenia, na ktoré Mária odpovedá pozitívnym súhlasom slobodnej vôle. Jej nepoškvrnené počatie však nie je možné spájať, resp. zamieňať s panenským počatím Ježiša Krista, ktoré Cirkev slávi na slávnosť Zvestovania Pána (25.marec). Tieto skutočnosti poukazujú na opodstatnenosť výzvy dokumentu pápeža Pavla VI. exhortácie *Marialis cultus*, aby mariánska úcta bola kristocentrická, kristologická a bola orientovaná aj na pneumatologický aspekt, pretože Duch Svätý zohráva nezastupiteľnú úlohu a poslanie v službe, ktorú naplní Božia Matka.

Pretože Panna Mária je človekom v poriadku prirodzeného zákona, aj na ňu sa vzťahuje všeobecný zákon, ktorý stavia človeka tvárou tvár voči potrebe vykúpenia. Mária „je však zároveň v potomstve Adamovho spojená so všetkými ľuďmi, čo majú byť spasení.“⁹ Dar Máriinho materstva nie je možné oddeliť od plnosti daru jej svätosti. Skutočnosť dedičného hriechu dotýkajúca sa každého človeka a zároveň oslobodenie od tohto hriechu v plnosti privilégia Panne Márii, je potrebné akceptovať v dejinno-spásnom kontexte. Máriina svätosť sa plným spôsobom uskutočňuje dokonalosťou plynúcou z privilégia nepoškvrneného počatia. Božia milosť, ktorá ospravedlivuje človeka od hriechu, spôsobuje stav svätosti. Je pravdou, že milosť je zdarma daný dar; tak pre každého človeka ako aj pre Pannu Máriu. Žiadny človek nemá zásluhy na prijatých daroch, pretože všetko je dar Božej lásky a jeho priazne. Cesta svätosti má tak byť programom každého veriaceho človeka. Druhý vatikánsky koncil vo vieroučnej konštitúcii *Lumen gentium* hovorí: „Otec milosrdenstva chcel, aby vteleniu predchádzal súhlas predurčenej matky, aby tak, ako žena prispela k smrti, žena prispela aj k životu. To sa jedinečným spôsobom vzťahuje na Ježišovu matku, ktorá priniesla na svet sám všetko obnovujúci Život a bola od Boha obdarovaná darmi hodnými takej veľkej úlohy. Preto sa netreba čudovať, že sa u svätých otcov ujal zvyk nazývať Bohorodičku celou svätou a bez akejkoľvek škvrny hriechu, akoby Duchom Svätým stvárnenú a utvorenú ako nové stvorenie.“¹⁰ Keďže bola od prvej chvíle svojho počatia obdarovaná krásou celkom výnimočnej svätosti, zvestujúci anjel podľa Božieho príkazu pozdravil nazaretskú Pannu ako „milosti plnú“ (porov. Lk 1, 28); načo ona odpovedala nebeskému poslovi: „Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova“ (Lk 1, 38).¹¹

Nepoškvrnená Panna Mária predstavuje typ svätej Cirkvi v ktorej sme povolani k svätosti. Svätý pápež Ján Pavol II. v apoštolskom liste *Novo millennio ineunte* zdôrazňuje všeobecné povolanie k svätosti: „Svätosť, priznaná pápežom, známym z histórie, alebo skromným postavám laikov a rehoľníkov od jedného kontinentu zeme po druhý, ukázala sa byť viac ako inokedy, rozmerom, ktorý lepšie vyjadruje tajomstvo Cirkvi. Ako výrečné posolstvo, ktoré nepotrebuje slov,

⁹ DRUHÝ Vatikánsky koncil, *dogmatická konštitúcia Lumen gentium*, 53.

¹⁰ Porov. SV. GERMÁN CARIHRADSKÝ, Hom. in Annunt. Deiparae: PG 98, 328; In Dorm. 2: 357; ANASTÁZ ANTIOCHUJSKÝ, Serm. 2 de Annunt., 2: PG 89, 1377AB; Serm. 3, 2: 1388C; SV. ANDREJ KRÉTSKY, Can. in B. V. nat., 4: PG 97, 1321; In B. V. nat., 1: 812A; Hom. in dorm., 1: 1068 C; SV. SOFRONIUS, Or. 2 in Annunt., 18: PG 87 (3), 3237BD.

¹¹ DRUHÝ Vatikánsky koncil, *dogmatická konštitúcia Lumen gentium*, 56.

živým spôsobom predstavuje Kristovu tvár.¹² Druhý vatikánsky koncil v konštitúcii *Lumen gentium* poukazuje na vzťah svätého Krista a Cirkvi, ktorá je svätá a prijíma hriešnikov: „Zatiaľ čo Kristus, „svätý, nevinný, nepoškvrnený“ (Hebr 7, 26), „nepoznal hriech“ (2 Kor 5, 21), ale prišiel jedine preto, aby „odčiniť hriechy ľudu“ (Hebr 2, 17), Cirkev zahŕňa vo svojom lone hriešnikov, je svätá a zároveň stále potrebuje očisťovanie, ustavične kráča cestou pokánia a obnovy.“¹³

Ekleziálna reflexia dotýkajúca Nepoškvrneného počatia je via redemptionis. Tu nachádzame Máriu ako Ženu plnú milosti, ktorá poukazuje na vykupiteľské dielo Ježiša Krista, pretože jedine z dôvodu budúcich zásluh Božieho Syna bola oslobodená od dedičného hriechu. Práve táto cesta ekleziálnej reflexie na Nepoškvrnenú Pannu Máriu odhaľuje tajomstvo dejinnospásnych vzťahov: Nepoškvrnená – Boh Otec, Nepoškvrnená – Boží Syn, Nepoškvrnená – Duch Svätý. Od čias pontifikátu pápeža Pavla VI. je akceptovaná tretia cesta – via pulchritudinis a ukazuje Nepoškvrnenú ako Ženu krásna, ako Božie krásno sprítomňované v ľudskej tvári, ktorá sa podobá tvári Ježiša Krista. Každý z nás je pozvaný k nasledovaniu tohto krásna.¹⁴

Panna Mária je vznešeným Božím dielom, ale vždy to bude vznešenosť plynúca z Božej milosti, ktorá jej bola udelená. Naša oslava Márie nie je priamou oslavou jej samotnej, ale smeruje k oslave Boha, ktorý je veľký vo svojich dielach. Samotná Mária to vyslovuje známym slovom: „veľké veci mi urobil ten, ktorý je mocný, a sväté je jeho meno“ (Lk 1, 49). Oslavujeme Boha za dielo milosti, ktoré výnimočným spôsobom uskutočnil vo vyvolení Márie za matku svojho Syna. Táto pravda vyjadruje poslanie samotnej mariánskej úcty, ktorá nie je koncentrovaná na osobu Panny Márie, ale má kristocentrický charakter ako sme vyššie poukázali s odvolaním sa na exhortáciu *Marialis cultus* pápeža Pavla VI. „Uvažovanie súčasnej Cirkvi o Kristovom tajomstve a o jeho vlastnej povahe ju priviedlo objaviť ako prameň tohto tajomstva a ako výkvet jeho podstaty Ženu, Pannu Máriu, Kristovu matku, Matku Cirkvi. Toto prehĺbené poznanie poslanca zvereného Márii sa premenilo na radostiplnú úctu k nej a na nábožné klaňanie sa Božej prozreteľnosti.“¹⁵

Predstavená vieroučná pravda Nepoškvrneného počatia Panny Márie nie iba pripomenutím si jednej zo štyroch mariánskych dogiem, ale je túžbou inšpirovať veriaceho človeka k hlbšiemu naplneniu posolstva pravdy, v ktorej sa uskutočňuje dielo Božej milosti. Mária je vzorom čnostného života a otvoreného prístupu k naplneniu Božích zámerov a týmto spôsobom nech je oslovením aj pre nás, ktorí rôznym spôsobom koncentrujeme svoje duchovné aktivity aj k mariánskemu kultu. Je známe, že v slovenskom náboženskom prejave existujú rozmanité prejavy mariánskej úcty. Úcta k Nepoškvrnenej Matke nášho Pána našla svoj odraz v modlitbách, mariánskych piesňach a umeleckých dielach. Na

¹² JÁN PAVOL II. *apoštolský list Novo millennio ineunte*, 7.

¹³ DRUHÝ Vatikánsky koncil, *vieroučná konštitúcia Lumen gentium*, 8.

¹⁴ Porov. SIUDY, T., *O Niepokalanym Poczęciu w odnowionej teologii*, v: KOWALIK, K., Pek, K., *Niepokalana Matka Chrystusa*, Częstochowa-Lublin 2004, s.59 – 60.

¹⁵ PAVOL VI. *apoštolská exhortácia Marialis cultus*, úvod.

základe jestvujúcich foriem mariánskeho kultu je síce možné hovoriť o aj o úcte Nepoškvrneného počatia Panny Márie, no zároveň konštatujeme, že v porovnaní s ostatnými mariánskymi pravdami, sa tejto téme na Slovensku venuje málo priestoru ako aj teologickej pozornosti. Teologicky jasne formulovaná doktrína tajomstva Nepoškvrneného počatia Panny Márie a jej autentické prežívanie v náboženskom prejave, môže každého z nás bližšie priviesť ku Kristovi, ktorý ostáva ten istý ako Cesta, Pravda a Život.

prof. ThDr. Anton Adam, PhD.